

Balassi Bálint portréja

AZ ELSŐ MAGYAR NYELVŰ RENESZÁNSZ VERSEK

Javasolt feldolgozási idő: 40 perc

1. Balassi Bálint a magyar irodalom egyik legnagyobb vallásos költője. Pályájának minden szakaszában írt istenes verseket, a legmaradandóbbakat válságos esztendeiben alkotta. A vallásos műveit erőteljes személyesség hatja át. A közösségi jelleg nem figyelhető meg bennük. A hit után vágyakozik, nem hisz az egyházakban, és meg van győződve bűnösségéről. Vallásos műveiben is megvizsgálhatjuk jellegzetes hangját: könyörgés, bűnbánás és Istennel való vita egyaránt megszólal költeményeiben.

Az alábbiakban Balassi Bálint Adj már csendességet... című versét olvashatod és hallhatod. Válaszd meg a rá vonatkozó kérdéseket!

A következő link segít a feladat megoldásában: www.wikipedia.org

Balassi Bálint: Adj már csendességet...

Adj már csendességet, lelki békességet, mennybéli Úr!
Bujdosó elmémet ódd bűtől szívemet, kit sok kín fúr!

Sok ideje immár, hogy lelkem szomjan vár mentségére,
Őrizd, ne hadd, ébreszd, haragod ne gerjeszd vesztségére!

Nem kicsiny munkával, fiad halálával váltottál meg,
Kinek érdeméért most is szükségemet teljesíts meg!

Irgalmad nagysága, nem vétkem rútsága feljebb való,
Irgalmad végtelen, de bűnöm éktelen s romlást valló.

Jóvoltod változást, gazdagságod fogyást ereszthet-e?
Engem, te szolgádat, mint régen sokakat, ébreszthet-e?

Nem kell kételkednem, sőt jót reménlenem ígéd szerint,
Megadod kedvessen, mit ígérsz kegyessen hitem szerint,

Nyisd fel hát karodnak, szentséges markodnak áldott zárját,
Add meg életemnek, nyomorult fejemnek letört szárnyát;

Repülvén áldjalak, élvén imádjalak vétek nélkül,
Kit jól gyakorolván, haljak meg nyugodván, bú s kín nélkül!

A vers audio változata: www.youtube.com

a. Mit tudsz a vers keletkezéséről?

---

b. Mutasd be a vers szerkezetét az alábbi kulcsfogalmak mentén:

- könyörgés
- könyörgés indoklása
- könyörgés és megnyugvás

---

c. Mik utalnak a vers beszélőjének zaklatottságára?

---

d. Milyen a rímelése?

---

2. Költőink egy része személyes kapcsolat céljából keresi Istent. A benne való hit és kétely egyszerre jellemzi ezeket a verseket. Ezen versek mondanivalója mindig személyes, közvetlen.

Balassi hányatott életszakaszaiban a vallásra támaszkodik, menedéket keres. Személyes tartalmúak a versei, életének balul sikerült szakaszairól kesereg, és bevallja vétkeit.

Ady Endre kálvinista neveltetést kapott, Isten soha nem állt tőle távol, vágyott a hitre. Vívódik, de lelke mélyén keresi Istent, saját istenképet teremt. Személyes jellegű a kapcsolata Istennel, vitatkozik vele, párbeszédet folytat.

Az alábbiakban a két említett költő egy-egy versrészletét olvashatod, melyek erről a különleges Isten-kapcsolatról tanúskodnak. Hasonlítsd össze az alábbi versszakokat! Milyen költői magatartás fedezhető fel Balassi és Ady költeményében?

„Alázatos szívvel, Uram, téged kérek,
Ellenem felemelt kezeidet tartsd meg,
Szent Isten, könnyíts meg,
Irgalmasságod is énhozzám mutasd meg.”

(Balassi Bálint: Balassi Bálint nevére)

„Mikor elhagytak,
Mikor a lelkem roskadozva vittem,
Csöndesen és váratlanul
Átölelt az Isten.”

(Ady Endre: Az Úr érkezése – 1908)

---

3. A Wesselényiné Szárkány Annához 1590–1591 telén írt *Célia-versek* Balassi szerelmi költészetének csodálatos utójátékát alkotják. Célia szépségét, a szerelem boldogságát emeli ki *Kiben az Celia szerelméért való gyötrelméről szól...* kezdetű versében. A malom és a harang képét egy hosszabb gondolatsoron keresztül fejti ki. Ezek irodalmi toposzok, vagyis évszázadokon átívelő költői képek.

A vers elolvasása után értelmezd ezt a két szimbólumot! Minek a kifejezői ezek?

Kiben az Celia szerelméért való gyötrelméről szól, hasonlítván az szerelmet hol malomhoz s hol haranghoz

Mely csuda gyötrellem ez, hogy a szerelem búmra most malommá lett,
Hol, mint gabonáját, engemet, szolgáját szép Celiával őrltet,
Siralmam patakja az kereket hajtja, kin liszté létig töret.

Ím, az nagy szerelem miatt búsult lelkem már szinte haranggá lett,
Kit szerelem bennem félen vér ellenem, rám támadván amellet,
Azért kong jajszóval, zúg fohászokodással szegény, nyugalma helyett.

Mint egy kristálykövet soha el nem törhet, noha éget, verőfén,
Úgy az én szívemet, noha vall gyötrelmet, el nem rontja tüzes kén,
Csak gyúl szegény s hevül, mert szertelenül fül, mint kristály, kit süt hév szén.
